

FORTROLIGT

R e f e r a t

af

mødet den 9. oktober 1965 mellem
statsminister Jens Otto Krag og

1. partisekretær Breznev.

(Kl. 10:10 - 11:15).

Fra sovjetisk side deltog:

1. viceudenrigsminister Kutznetzov
Ambassadør Levytchkin
Ambassadør Zakharov.

Fra dansk side deltog:

Departementschef Eigil Jørgensen
Ambassadør C. Holten Eggert
Udenrigsråd Kai Johansen
Kontorchef Per Groot
Ambassaderåd Thune Andersen.

Efter at have budt velkommen indledte Breznev drøftelsen med at understrege Sovjetunionens ønske om at udvikle handelen med andre lande. Sovjetunionen havde brug for mange skibe og købte dem i flere lande.

Breznev nævnte, at Sovjetunionen var interesseret i køb af ostefabriksanlæg og spurgte, om Danmark var leveringsdygtig.

Krag svarede bekræftende og nævnte, at Danmark havde mange leveringsmuligheder for så vidt angår udstyr til levnedsmiddelindustrien (eksempler: mejerier, slagterier, chokoladefabriker). Fra dansk side havde man medbragt omhyggeligt udarbejdede tilbud herom.

Breznev spurgte, om man i Danmark anvendte margarine, og om vi i bekræftende fald også anvendte solsikkefrø til fremstillingen.

...../.

Krag svarede bekræftende. Krag kom dernæst ind på levering af skibe i den dansk-sovjetiske samhandel. Skibene udgjorde en hovedhjørnesteen i denne samhandel, og det ville volde stor skuffelse, hvis de igangværende drøftelser ikke førte til et positivt resultat.

Breznev havde forstået på Kosygin, at sagen nok skulle gå i orden. Breznev havde forstået, at Danmark også gerne ville sælge smør til Sovjetunionen. Uden at tage stilling til opfyldelsen af dette ønske nævnte han, at Sovjetunionen både eksporterede og importerede smør. Han sagde, at Sovjet som bekendt havde købt sild i Danmark for at hjælpe os. Han ville gerne høre lidt om situationen i Danmark.

Krag svarede, at den var god. Vi havde naturligvis de problemer, der var karakteristiske for små lande. Vi måtte stedse passe på betalingsbalancen. Danmark havde en meget stor udenrigshandel, mere end en trediedel af vor produktion blev eksporteret. På 7 à 8 år havde vi forøget industrieksporten med mere end 100 %.

Breznev priste det danske folks foretagsomhed og landets stabilitet. Sovjetunionens befolkning steg med 3 mill. pr. år, hvilket naturligvis også var et økonomisk problem. På hans forespørgsel sagde Krag, at vi snart var 5 mill. Krag nævnte, at vi glædede os til den sovjetiske industriudstilling i november d.å. i København. Breznev var tilfreds hermed. Han sagde, at der i Sovjetunionen ofte var udenlandske udstillinger, hvorved Sovjetunionen fik kendskab til de mange interessante produkter i udlandet. Den tekniske udvikling løb jo stærkt nutildags. Sovjetunionen havde i løbet af få år oparbejdet en betydelig kemisk industri, f.eks. plastic og syntetisk gummi. Også med hensyn til el-fremstillingen var fremskridtet betydeligt. I den europæiske del af Sovjetunionen var jernbanevæsenet stort set elektrificeret. Olieledningerne spillede også en stadig større rolle. Udviklingen af et moderne samfund tog dog tid - og penge ! Fremgangen var imidlertid stabil. Landbruget var lunefuldt. Sovjetunionen led ofte under tørke. Det var derfor nødvendigt med vandingsanlæg og kunstgødning.

Breznev kom derpå ind på nødvendigheden af, at freden blev opretholdt. Økonomiske fejltrin kunne tilgives, men hvis statsmændene ikke undgik en ny krig, ville historien dømme dem hårdt. Sovjetunionens holdning og linie overfor andre lande var uforandret. Det hed sig herom, at det sidste Centralkomitémøde betød en svaghed; det var ikke tilfældet. "Måske er vi blevet roligere, men ikke svagere", sagde Breznev. Han havde som formand for forsvarsrådet godt kendskab til, hvad en moderne krig

...../.

ville betyde. Desværre var der jo nogle, der ikke forstod det. Ingen kunne overvinde Sovjetunionen, heller ikke USA. Sovjetunionen ville ikke sejr - kun fred. Forsvaret kostede dyrt, men Sovjetunionen var jo nødt til det. Han gentog, at historien ikke ville tilgive statslederne, hvis de tog fejl og indlod sig på krig.

Krag erklærede sig helt enig i, at freden måtte bevares. Han fremhævede altid på politiske møder, at materielle ønsker ville blive opnået ved flid og tålmodighed, men at alt ville være forgæves, hvis vi fik krig.

Breznev sagde, at Sovjetunionen ikke lagde vægt på, hvilke politiske og sociale systemer, man havde i andre lande. Det, der var vigtigt for Sovjetunionen, var, hvilken udenrigspolitik andre lande førte. Sovjetunionen ønskede venskabelige og gode forbindelser med alle lande.

Krag tillagde dette sidste megen vægt. Han havde med Kosygin talt om nødvendigheden af at styrke FN. Landene måtte kunne samarbejde uanset forskellige politiske systemer.

Breznev forsikrede, at Sovjetunionen stræbte efter, at styrke FN, så organisationen kunne udføre sine opgaver for freden. FN måtte styrkes og dens charter, resolutioner m.v. efterleves.

Krag spurgte om udsigterne til et mæglingsmøde i Sovjetunionen mellem Indien og Pakistan.

Breznev svarede, at Sovjetunionen meget gerne ville have et sådant møde, men det var i øjeblikket svært at bedømme udsigterne hertil. Det var vigtigt, at krigen blev standset, således at sagen kunne drøftes i en rolig atmosfære fri for lidenskab. Han havde på begge landes Moskva-ambassadører forstået, at de gerne ville, at deres respektive lande mødtes i Tashkent for at forsøge at udjævne striden "over en kop the". Breznev håbede, fornuften ville sejre.

Krag spurgte, om Breznev havde besøgt Kina.

Breznev svarede, at han kun havde været på gennemrejse. Når han skulle være oprigtig, måtte han sige, at Kina ikke mere var et godt sted. Kinas politik var svær at vurdere, især ud fra en europæisk tankegang. Den kinesiske udenrigsministers nylige stærkt provokerende udtalelser om krig med USA og Kinas muligheder i en sådan krig, var forfærdelige og ganske ude af takt med realiteterne, hvilket han illustrerede med nogle tal om Kinas stål- og olieproduktion. Breznev kunne ikke forstå, at Kina troede, det kunne føre en moderne krig. Krag spurgte, hvem den kinesiske udenrigsministers udtalelser mon var beregnet på. Både i den vestlige verden og i Sovjetunionen rystede man jo på hovedet! Kunne det tænkes, sådanne

...../.

udtalelser kunne appellere til de nye lande. Breznev kunne ikke svare herpå. Hvis Krag skulle besøge Kina, kunne han prøve at spørge kineserne selv.

Efter nogle afsluttende højlighedsbemærkninger, hvorunder Breznev beklagede, at der ikke var tid til en længere samtale med statsministeren, sluttede mødet, der varede ca. 1 time.